

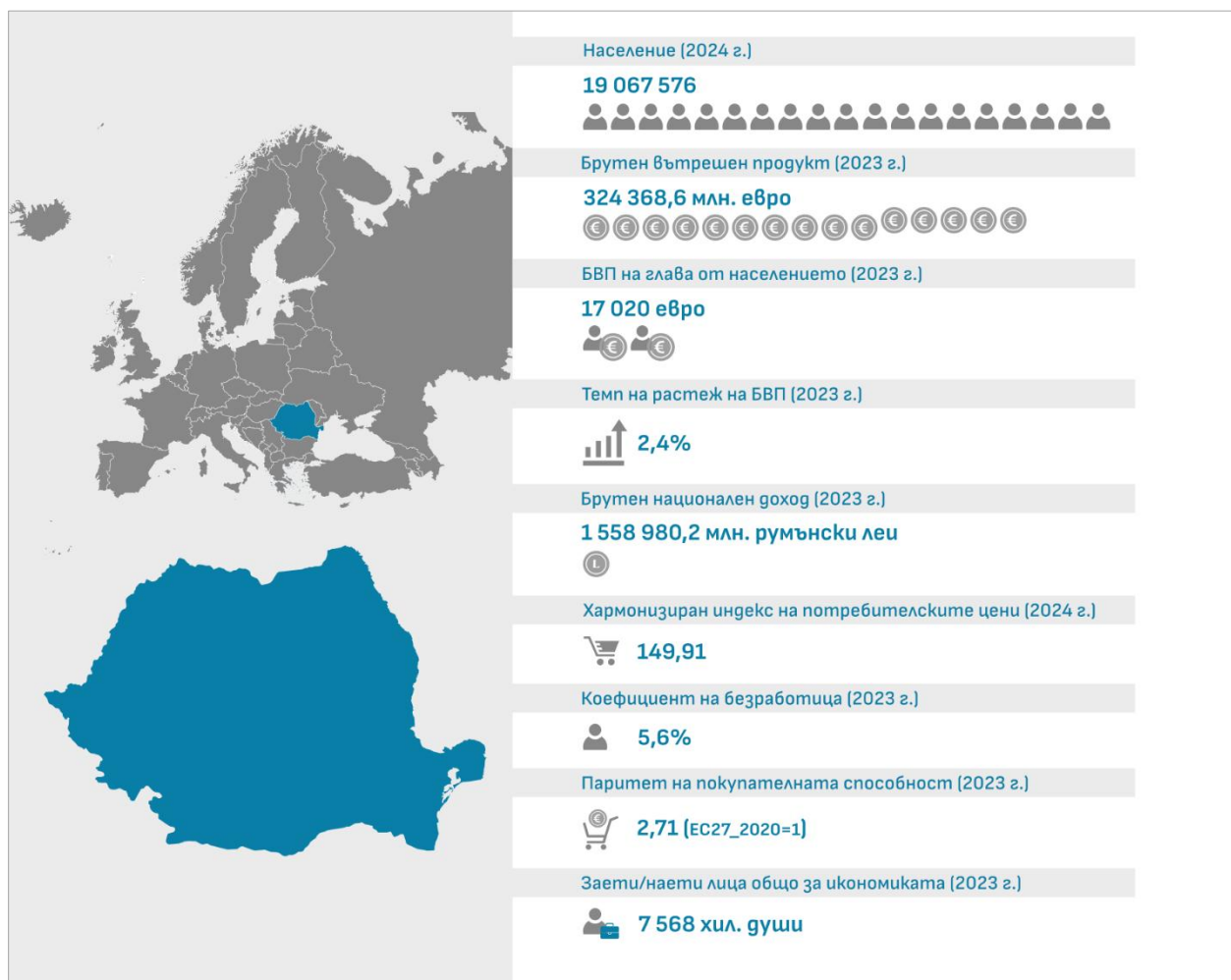

ПРОФИЛ НА ДЪРЖАВА:

РУМЪНИЯ

Източници: Национален статистически институт, анализи и научни изследвания, Национален съвет за
МСП, Националния университет за политически науки на Румъния

ГЕОГРАФСКА КАРТА И ИНФОГРАФИКА МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (МСП)

По данни от 2023 г. броят на МСП в Румъния е бил **816 хиляди** или **99.7%** от всички предприятия в страната. Малките и средни предприятия са наемали 65.8% от активното население. Микро предприятията с до 10 служители са мнозинство, приблизително 772 хиляди. За 2023 г. добавената стойност, произведена от микро предприятия, възлиза на около 29.7 милиарда евро, а приносът им към икономиката на 78.4 милиарда. Към момента средата, в която те оперират и се развиват, е силно цифровизирана. Тенденцията от 2021 г. е общият брой на МСП да се покачва, но броят на предприятията със среден размер да намалява (с 35 между 2021 и 2022 г. на 7 532).

Анализите на икономистите показват, че предприемачеството в Румъния е с възходящ тренд, а средният процент на самонаетите е по-висок от средния за ЕС. МСП осигуряват 2/3 от заетостта извън финансовия сектор, а в периода 2013-2017 добавената им стойност се е увеличила с 28%. Основните сектори, в които МСП функционират, са търговия на едро и дребно и производство. През последните 3 години броят на МСП в сектор информация и комуникации расте и те генерират **41.9%** от добавената стойност и **22.3%** от заетостта в него. Делът на жените предприемачи е по-нисък от този на мъжете, около 35%, а мнозинството от тях са в сектор селско стопанство (68%).

По отношение на средата, в която функционират, мултинационалната *Coface Group*, глобален консултант в управлението на риска в търговските кредити, посочва следните силни и слаби страни на румънската икономика:

Силни страни:

- голям вътрешен пазар
- ограничена зависимост от внос на енергия благодарение на залежите от въглища, петрол, газ и уран

- голям обем на електричеството от възобновяеми източници
- диверсифицирана и конкурентна индустрия

Слаби страни

- силни регионални различия по отношение на образование, професионално обучение, здравеопазване и транспорт, селските райони изостават
- недостатъчно участие на младежи и жени в икономиката
- голяма сива икономика
- неефективен селскостопански сектор
- променливо данъчно законодателство
- лошо управление на работната сила

Изследване на Националния университет за политически науки на Румъния¹ на предизвикателствата, пред които са изправени МСП, извежда ограничения пред износа като ключов фактор. Причините за това са непознаване на чуждите пазари и на възможностите, които те предлагат, както и неразбиране на икономическите им параметри. Заради тази липса на информация част от МСП не предвиждат износ и в същото време не смятат, че националният пазар им предлага достатъчно възможности.

Освен липсата на знания пред износа има и други външни бариери от рода на прекалено сложни административни процедури, непознаване на правилата, невъзможност на предприемачите да се справят с данъчното облагане на чужди държави, неспособност за разрешаване на трансгранични спорове и жалби и трудности да бъдат намерени бизнес партньори в чужбина. Тези изследователски резултати показват, че липсата на знания и умения е универсална бариера заедно с несигурността, която трансграничните операции

¹ Romanian SMEs Internationalization in the Light of Internal Capabilities and External Conditions. A Secondary Data Analysis, Management Dynamics in the Knowledge Economy. Vol.7 (2019) no.4, pp.485-501

създават. Общият знаменател е липсата в малките предприятия на подготвени кадри, които разбират различния пазар, могат да оперират на него и са достатъчно мотивирани да развиват уменията си.

Що се отнася до вътрешните бариери пред износа, огромното мнозинство от фирмите преценяват необходимата инвестиция като прекалено висока, владението на езици е ограничено и много от тях смятат, че продуктът/услугата, които предлагат, няма да са конкурентни на чужди пазари или са специфични за собствената им държава.

През юли 2023 г. Националният съвет за МСП представи **„БЯЛА КНИГА ЗА РУМЪНСКИТЕ МСП – 2023“**, подготвена от група специалисти от Съвета и от Академията за икономически изследвания в Букурещ. Това е 21-ия аналитичен доклад за състоянието на МСП в Румъния, предприемачеството от малък и среден мащаб и проблемите пред него.

ДОСТЪП ДО ДАННИ

Идентифицирани източници на информация от качествен тип:

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА МСП

Публикува поредица от доклади и Бяла книга за малките и средни предприятия в страната.

Идентифицирани източници на информация от количествен тип:

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

Публикация на Националния статистически институт на Румъния, категория Бизнес статистика. Съдържа информация, която характеризира възможно най-пълно производствената и търговската система на МСП в сектори промишленост, строителство, търговия, услуги по размер на базата на информация от Структурно изследване на бизнеса. Включва данни в Excel file.

Small and Medium Enterprises in the Romanian economy - xls files

Данните за МСП са разделени в следните секторни категории, с подробна разбивка по под-категории:

- **Промисленост:** добивна, преработвателна, производство и доставка на електрическа и топлинна енергия, газ, топла вода, климатизация, разпределение на вода, канализация, управление на отпадъци, дейности по обеззаразяване
- Строителство
- Търговия
- Сектор услуги

НАЦИОНАЛЕН ТЪРГОВСКИ РЕГИСТЪР

Министерство на правосъдието:

<https://www.onrc.ro/index.php/en/> (сайтът се обновява)

НАЦИОНАЛЕН ПОРТАЛ ЗА ОТВОРЕНИ ДАННИ

<https://data.gov.ro/en>

Националният портал за отворени данни на Румъния е публикувал с Лиценз следната информация за МСП:

- договори за обществени поръчки
- финансови отчети на предприятията (2008-2016)
- регистри на упражняващите професии – 10 регистра
- икономически оператори с разрешително за предоставяне на услуги
- данни за платени данъци (източник Министерство на финансите)

- данни за задължения към държавния бюджет по размер на данъкоплатците (източник Национална агенция финансова администрация)

Във формати: csv, txt, xls, xlsx, pdf

Данни за ефективността на МСП (в базата данни, excel формат)

Table of Contents	
Summary Table	Summary Table which illustrates the size and structure of the non-financial business economy in 2022
Time Series	Graphs summarising the development of SME indicators over time
Sectoral Distribution	Graphs and tables on distribution of SMEs across sections (in comparison to EU27 average)
Knowledge Intensity	Data and graphs for SME indicators by knowledge-/technology-intensity of certain divisions
High-Growth Enterprises	Graphs on high-growth enterprises
NoE 1DGT	Data: Number of enterprises at section/1-digit level
NoE 2DGT	Data: Number of enterprises at division/2-digit level
EMP 1DGT	Data: Number of persons employed at section/1-digit level
EMP 2DGT	Data: Number of persons employed at division/2-digit level
VA 1DGT	Data: Value added at section/1-digit level
VA 2DGT	Data: Value added at division/2-digit level
HGE	Data: High-growth enterprises
Write-Up Calc	Calculations: numbers referred to in the SBA Fact Sheets